

Snel aardgasvrij? Nederlanders willen een helder en betaalbaar plan van de overheid, blijkt uit onderzoek



Snel aardgasvrij? Nederlanders willen een helder en betaalbaar plan van de overheid, blijkt uit onderzoek

AD/Algemeen Dagblad.nl

26 augustus 2024 maandag 10:09 PM GMT

Copyright 2024 DPG Media B.V. All Rights Reserved



Length: 748 words

Byline: Bart van Zoelen

Body

Burgers gaan niet zomaar mee in de plannen voor aardgasvrij wonen als de overheid niet duidelijker is over de kosten, zo waarschuwt het Planbureau voor de Leefomgeving. Dat warmtenetten meer in overheidshanden gaan komen helpt wel. Ten minste 30 procent van de Nederlanders zegt te gaan protesteren tegen de plannen voor een aardgasvrije wijk, zolang ze die niet als eerlijk en betaalbaar beschouwen. Die conclusie trekt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) uit nieuw onderzoek: 'We verwachten daarom dat een koerswijziging op het gebied van betaalbaarheid en kostenverdeling nodig is om tot bredere acceptatie van wijkplannen te komen.' Dat we moeten afstappen van aardgas wordt breed gedragen, constateert PBL. Driekwart van de ondervraagden ziet klimaatverandering als een groot probleem. Met de explosieve stijging van de gasprijzen van de laatste jaren nog vers in het geheugen, vindt zelfs 88 procent dat we voor energie minder afhankelijk moeten worden van andere landen. Tegelijk zijn burgers uiterst sceptisch over de uitvoering van klimaatplannen door de overheid. Het klimaatbeleid wordt als inconsistent ervaren. Als voorbeeld wordt de [salderingsregeling](#) voor zonnepanelen genoemd: die zou verdwijnen, toen toch niet, nu weer wel. PBL peilde wat burgers het meest tegen de haren instrijkt bij een besluit over hun wijk.

Wanneer vinden ze de overstap op een warmtenet of warmtepomp legitiem en wanneer niet? Onzekerheid over de betaalbaarheid en een eerlijke verdeling van de kosten blijken daarbij doorslaggevend. Meer informatie, meer vertrouwen. Burgers krijgen juist meer vertrouwen als de overheid veel informatie verstrekt over de overstap en openhartig is over de onzekerheden die daarmee gemoeid zijn, blijkt uit het onderzoek. Ook helpt het als meer tijd wordt geboden om de overstap te maken of als er ruimte is om een alternatief te kiezen, zelfs als de kosten dan hoger uitvallen. En als de rol van commerciële bedrijven beperkt wordt, komt dat de legitimiteit van warmtenetten ten goede. Daar heeft de overheid al plannen voor: volgens een wetsvoorstel van eerder dit jaar moeten warmtenetten voor minstens 51 procent in publieke handen komen. Energiebedrijven als **Vattenfall** en Eneco

Snel aardgasvrij? Nederlanders willen een helder en betaalbaar plan van de overheid, blijkt uit onderzoek

besloten vervolgens, boos, om [geen grote investeringen meer](#) te doen in uitbreiding van hun eigen warmtenetten. Over de kosten van warmtenetten was dit jaar al veel te doen. In verschillende gemeenten, waaronder Amsterdam, gingen de kosten van het warmtenet omhoog. Dat gold ook voor sociale huurders die nog maar net afstand hadden gedaan van hun cv-ketel op gas, en juist de belofte hadden gekregen [niet duurder uit te zijn](#). De [woningcorporaties](#) besloten daarom geen woningen meer aan te sluiten op het warmtenet van **Vattenfall**; een lelijke streep door de gemeentepannen om snel duizenden woningen van het aardgas af te halen. Later besloot **Vattenfall** om [geen bestaande buurten](#) meer aan te sluiten vanwege de financiële onzekerheden. De hooglopende discussie heeft geen invloed gehad op het onderzoek. De PBL-peilingen waren toen al gedaan. Lastig parket voor gemeenten Volgens PBL hebben burgers behoefte aan een heldere regierol van de overheid. Dat klinkt tegenstrijdig, omdat ze tegelijk uitgesproken sceptisch zijn over de overheid. Maar de overheid vertrouwen ze altijd nog meer dan bedrijven die, naar hun smaak, alleen maar uit zijn op winst. Uit het onderzoek blijkt dat veel burgers het liefst zien dat de overheid bijdraagt aan de kosten zodat die eerlijk worden verdeeld, al snappen ze heel goed dat zij daar via de belastingen alsnog aan meebetalen. Het brengt de gemeenten in een lastig parket. Zij beslissen welke wijken als eerste aardgasvrij worden en hoe, terwijl ze maar weinig kunnen doen aan de kosten voor een warmtenetaansluiting of de tarieven voor warmte en elektriciteit op de lange termijn. Zoals PBL het verwoordt: ze hebben beperkte mogelijkheden om aan te sluiten op wat burgers legitiem vinden. PBL spreekt dan ook de verwachting uit dat het gemeenten zonder subsidies niet zal lukken om grote groepen burgers mee te krijgen. Bijna 40 procent zegt zich niet goed vertegenwoordigd te voelen door de gemeenteraad. 54 procent vindt niet dat gemeenten mogen beslissen om het aardgasnet in een wijk weg te halen. Bij het maken van de plannen worstelen de gemeenten ook met de verschillen binnen hun wijken. Sommige burgers willen het plan voor hun wijk bedenken, anderen willen liever ontzorgd worden, zegt PBL. 'De gemeente kan het dus niet voor iedereen goed doen.'

Load-Date: September 4, 2024